

MĂRTURISIREA PĂCATELOR

Marturisirea pacatelor este o Taina a comunicarii intime si sincere intre penitent si preot, sau chiar o Taina a comuniunii dintre ei. In aceasta Taina penitentul isi marturiseste slabiciunile care l-au dus la pacate si care s-au dezvoltat de pe urma pacatului, iar preotului i se cere sa cunoasca slabiciunile care stau la baza pacatelor, dar si a pacatelor provocate de astfel de slabiciuni.

Penitentul care marturiseste pacatele manifesta o mare incredere in preot si asteapta de la el sfat, ajutor si dezlegare. Comuniunea dintre preot si penitent din Taina Marturisirii are un caracter deosebit de profund, iar aceasta pentru ca ea se realizeaza cu constiinta prezentei tainice a lui Hristos, Care ii uneste pe amandoi prin raspunderea fiecaruia. Aceasta prezenta este sugerata de cuvintele pe care preotul le adreseaza penitentului: "Iata, fiule, Hristos sta nevazut primind marturisirea ta cea cu umilinta. Deci nu te rusina, nici te teme, nici nu ascunde de mine nimic din ceea ce ai facut..."

Marturisirea cu incredere, cu seriozitate si cu cainta a penitentului este un efect al lucrarii lui Hristos. Datorita prezentei lui Hristos, Taina aceasta salta pe preot si pe penitent din planul sufletesc in planul duhovnicesc, unde lucreaza Duhul Sfânt. Preotul devine duhovnic. Nici chiar cei cu cunostinte bogate de ordin psihologic si psihiatric nu-l pot ajuta pe penitent asa cum il ajuta preotul, pentru ca omul are nevoie, pe langa cunostintele acestea, si de incredere in ajutorul dumnezeiesc al Duhului lui Hristos, Care sa-l elibereze din inchisoarea egoismului si sa-l deschida comuniunii cu Dumnezeu si cu semenii. Taina Marturisirii asaza pe preot si pe penitent pe planul superior al prezentei lui Hristos, Care face posibila comunicarea dintre ei.

Prin marturisire, penitentul face primul act de ridicare deasupra pacatului, fiind ajutat de rugaciunile introductive si de indemnurile preotului, sau de intrebarile lui. Preotul il ajuta pe toata durata marturisirii, prin incurajarea la marturisire, fara sa manifeste vreo tendinta interesata de a iscodi, sau vreun semn de surpriza neplacuta la aflarea pacatelor lui, caci ar putea infrana astfel pornirea penitentului spre marturisire; nu trebuie sa dea nici dovada de nepasare, de absenta sufletesca, plictiseala sau graba, ci sa arate penitentului intelegere umana, care sa mentina starea de cainta a acestuia. El trebuie sa arate prin expresia fetei sale ca pacatele aflate nu creeaza o situatie de disperare pentru penitent, dar nici nu trebuie minimalizate. Duhovnicul trebuie sa devina sensibil la pacatele penitentului pentru a-l ajuta, cu ajutorul lui Hristos, sa se ridice peste ele.

Preotul trebuie sa urmareasca cu atentie marturisirea, sa patrunda real in sufletul celui ce si-l deschide fata de el, ca sa poata da sfaturile duhovnicesci potrivite cu slabiciunile si pacatele destainuite. Pe langa autoritatea lui de reprezentat vazut al lui Dumnezeu si pe langa o apreciabila autoritate morala, preotului i se cere si o buna cunoastere a modului in care se pot lecu diferitele slabiciuni omenesti si prin care sa aduca penitentul la comuniunea cu Hristos si Biserica. In Taina Marturisirii, convorbirea duhovnicului cu penitentul trebuie sa urmareasca restabilirea comuniunii acestuia cu Hristos si Biserica.

Epitimiile recomandate de preot

Daca in timpul marturisirii preotul exercita rolul unui prieten intelegator si al unui judecator care apreciaza natura si gravitatea pacatelor savarsite de penitent, dupa aceasta el exercita rolul unui judecator dublat de cel al unui medic, care apreciaza mijloacele potrivite prin care poate sa vindece slabiciunile penitentului.

lui, El nu este chemat sa pronunte sentinte, ci sa aprecieze cu pricepere de medic sufletesc mijloacele potrivite pentru vindecarea duhovnicesca a penitentului. Datorita acestui fapt, duhovnicului i se cere sa fie in stare, prin lectura cartilor duhovnicesci, prin urmarirea diferitelor procese sufletesti, prin experienta si traire proprie, sa dea cu siguranta sfaturile cele mai eficiente si sa le argumenteze in fata penitentului in asa fel incat acesta sa fie convins ca trebuie sa le urmeze intocmai pentru ca sa se tamaduiasca din punct de vedere duhovnicesc.

Traditia Bisericii nu cunoaste pacate de neiertat. Expresia Mantuitorului "carora le veti ierta pacatele" are un inteles general, iar Sfintii Parinti si mai ales Herma, Origen sau Augustin considera ca prin aceasta Taina se iarta toate pacatele. Apostolul Pavel iarta pe incestuosul din Corint (I Corinteni 5, 1-5; II Corinteni 2, 7), supunandu-l in prealabil unei epitimii, iar Apostolul Ioan aduce la pocainta si-l intoarce la Dumnezeu pe un tanar care devenise cape-tenie de hoti si savarsea nelegiuiri.

Biserica a condamnat atat pe montanisti, care refuzau sa ierte uciderea, desfranarea sau idolatria, cat si pe novatieni, care considerau ca pacatele grele si chiar cele usoare ar fi de neiertat. Este adevarat ca Evanghelia dupa Matei (12, 31-32), ca si Epistola intai a lui Ioan (5, 16) ne spun ca blasfemia impotriva Duhului nu va fi iertata niciodata, inasa aceasta se datoreaza numai faptului ca inima omului se inverteaza atat de profund din cauza acestui pacat, incat nu se mai poate cai pentru el. Dar daca prin Taina Marturisirii se iarta toate pacatele, totusi primirea la Sfanta impartasanie este amanata pana atunci cand penitentul arata prin fapte cainta lui. In felul acesta, epitimia sau "canonul" dat penitentului de preot nu urmareste pedepsirea acestuia, ci vindecarea lui.

Dupa marturisirea pacatelor, duhovnicul ii recomanda penitentului sa indeplineasca unele fapte prin care sa se restabileasca acordul de credinta si de vietuire morala cu comunitatea bisericeasca. Aceste recomandari, cunoscute sub numele de epitimie sau canon, se justifica prin cuvintele Sfântului Pavel, care cere crestinilor sa judece pe cel dinlauntru al comunitatii (I Corinteni 5, 9-12).

Aceste epitimii sau canoane sunt adaptate marimii si felului pacatelor, starii si puterilor fiecarui penitent si pot fi scurtate atunci cand preotul observa la penitent o ravna deosebita de a se desprinde de obisnuinta pacatoasa, sau cand este amenintat de moarte apropiata. Canonul trulan 102 arata ca: "Duhovnicul trebuie sa tina seama si de cele ale rigurozitatii si de cele ale compatimirii".

Sfantul Vasile cel Mare prevedea o departare de Euharistie timp de 7 ani pentru desfranatii necesatoriti, de 15 ani pentru adulter si de 20 ani pentru ucigasi. Dar in lumina canonului trulan amintit mai sus, ulterior, Parintii au procedat la scurtari importante ale timpului de oprire de la Sfanta Euharistie.

Astfel, Teodor Studitul nu cunoaste epitimii care se prelungesc mai mult de trei ani si numai in cazul pacatosilor care nu se pocaiesc gaseste necesar sa se observe vechile canoane severe (ale Sfântului Vasile cel Mare).

Ioan Postitorul reduce epitimiile pentru pacatul desfraului pana la 2 sau 3 ani pentru cei care sunt sub 30 ani, iar la cei ce depasesc aceasta varsta pana la 3 sau 4 ani. Iar daca nu este vorba de pacate impotriva firii, atunci epitimiile pot fi scurtate pana la un an sau chiar pana la o jumatate de an daca penitentul dovedeste infranare de la savarsirea lor. Pentru ucideri, avorturi si incesturi se dau epitimii pana la 12 sau chiar 15 ani, dar exista si epitimii

reparatorii, care cer penitentului sa dea de pomana o parte din avere pentru sufletul celui ucis sau sa vina in ajutorul copiilor saraci, in diferite chipuri, ca "sa taca strigarea ce o face sangele celui ucis".

In stabilirea epitimiilor preotul trebuie sa dea dovada de competenta duhovnicesca, ca sa nu-l descurajeze pe credincios prin epitimii prea grele, dar nici sa-l impinga la staruirea in pacat prin epitimii prea usoare.

Astazi, cand foarte multi oameni se impartasesc mult prea rar, oprirea indelungata de la cuminecare (1-3 ani) nu mai e simtita ca un canon suficient. Mai eficienta e recomandarea infranarii de la pacatele marturisite, insotita de anumite reparatii corespunzatoare. Eficienta recomandarilor date de duhovnic depinde de trairea duhovnicului in conformitate cu ele. Cuvintele din Evhologiu adresate duhovnicului sunt concludente din acest punct de vedere. "Cel ce ia asupra sa sarcina cea grea a duhovnicului, dator este sa se faca chip si pilda tuturor cu infranarea, cu smerenia, cu lucrarea a tot felul de fapte bune, rugandu-se in tot ceasul lui Dumnezeu ca sa i se dea lui cuvântul intelegerii si al cunostintei, ca sa poata indrepta pe cei ce nazuiesc catre dansul.

Mai intai de toate este dator sa posteasca el insusi miercurea si vinerea peste tot anul, dupa cum porunceste dumnezeiasca pravila, ca pe temeiul faptelor bune ce le are el sa poata porunci si altora sa faca aceasta.

Fiindca de va fi el insusi fara invatatura si neinfrantat si iubitor de dezmiardari, cum va putea invata pe altii faptele cele bune? Sau cine va fi atat de nepriceput incat sa-l poata asculta in cele ce zice el, vazandu-l pe dansul fara ran-duiala; sau, betiv fiind el, cum poate invata pe altii sa nu se imbete?... Unul ca acela cu pravila se va pedepsi, ca un calcator de dumnezeiesti canoane". Preotul nevrednic nu se pagubeste numai pe sine, ci pe toti cati se marturisesc la el, pentru ca nu le este de ajutor spre indreptarea lor duhovnicesca.

Dezlegarea dată de preot penitentului

Cea de a treia faza a Tainei consta in dezlegarea de pacate rostita de duhovnic. Preotul roaga pe Hristos sa-l dezlege pe penitent, adaugand la aceasta si dezlegarea sa. Aceasta arata ca Acela care iarta de fapt pe penitent este Hristos, dar iertarea lui Hristos se comunica penitentului in mod vazut prin rugaciunea duhovnicului. Venirea iertarii prin rugaciunea preotului arata in i acelasi timp pozitia smerita a preotului, dar si necesitatea lui, ca rugator, pentru producerea iertarii. Dezlegarea de pacate este un fel de constatare a iertarii date penitentului de Hristos prin rugaciunea preotului ca reprezentant autorizat al Bisericii si ca organ vazut prin care Mantuitorul savarseste Taina.

In aceasta Taina nu exista o alta materie decat mana si epitrahilul preotului, asezate pe capul penitentului ca semn al trimeterii preotului de Hristos si de Biserica si al raspunderii asezate pe umerii lui. Prin trupul si prin vesmantului lui liturgic vine harul lui Hristos asupra penitentului asa cum curgea prin trupul si prin vesmintele Domnului in cei care li cereau ajutorul cu credinta. in fond, si in Tainele care folosesc o materie la savarsirea lor, tot prin mana preotului vine harul in fiinta pritorului.

Mana si epitrahilul preotului asezate pe capul penitentului sunt si expresia incununarii vazute a comuniunii spirituale care se realizeaza intre ei in Taina Marturisirii, prin lucrarea Duhului Sfânt, in Hristos, dupa cuvântul Mantuitorului, Care spune ca: "Acolo unde vor fi adunati doi sau trei in numele Meu, voi fi si Eu intre ei" (Matei 18, 19-20). In Taina Marturisirii se manifesta primatul lui Hristos si se reface comuniunea omului cu Dumnezeu in Duhul Sfânt prin mana si epitrahilul preotului.